

"Stajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.
Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 krom; za Ameriko pa 6 krom; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost postnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravljivo mesto se nahaja v Ptiju, gledališko poslopje stev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubil!

Kmečki stan srečen stan!

Dopisi dobrodoši in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/4 strani K 32, za 1/8 strani K 16, za 1/16 strani K 8, za 1/32 strani K 4, za 1/64 strani K 2, za 1/128 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 16.

V Ptiju v nedeljo dne 19. aprila 1908.

IX. letnik.

Vstajenje . . .

Ledeni spomi mrzle zime so premagani, — le raz gora nas pozdravlja še beli sneg, — v dolini pa cvetijo prve rožice in dvigajo svoje kelihed vedno bolj gorkemu zlatemu soncu nasproti . . . Spomlad prihaja s tihimi koraki po zelenem mahu, krasna, nebesko lepa devojka! In kamor pogleda, vkljijoč cvetljice, — in kjer se dotakne z nežnimi prsti opustošenega dreva, pokažejo se popki, pokaže se prvo, aveže listje, — potoki šumijo velepesen ponladne ljubezni in radost, sveta, nadpolna radost vstaja v naših potnih, krvavečih srčih . . . Spomlad, ti hčerka nebeska, ti najkrasnejša kraljčinja, — ali si res došla, ali nam res iz novega kažeš plavo nebo in zeleno planjava? . . .

Spomlad! Aleluja . . . Z navdušenimi, veselimi kljici te pozdravlja novoporjeni svet! Aleluja . . . Na gori je sedel, — On, ki je svet odrešil, — in pridigoval je nesmrtni evangelij večne ljubezni. Poslušali so ga in videli ogenj v njegovih očeh in čuli nove njegove besede in videli čudež božanskih njegovih rok in padli pred njim na kolena . . . Med množico pa je bilo stotero farizejev, ki so čutili, da mora ljubezen ujih nadvlado premagati, in stotero krovločnih birci, ki so komaj čakali, da zasadijo svoje mete v ljubezni polno sreće Odršenikovo . . . In v množici ljudstva je stal temni mož, ki je prodal Boga ljubezni z enim poljubom za trideset srebrnjakov . . . Od Poncija do Pilata je vodila pot na Golgoto! In žeblji so predrli svete roke, vojaška sulica je usmrtila truplo, v katerem je živel Bog . . . Pravijo, da se je vozil paganski učenjak po morju ob bregovih neznane dežele. In nakrat začuje glas. Ko pride z barko bliže obrežju, čuje besedo: „Veliki Bog je umrl“. V istem trenutku pa je nagnil nacarenški Jezus svojo glavo, izgovoril svoj „Ecce homo“ in umrl . . . Preproga tempeljna je bila raztrgana, grobovi so se odpirali in potres je premikal zemljo . . . „Veliki Bog je umrl“ . . . Ali — čez tri dni je z opet vstal! Božanska volja je premagala koščeno smrt! Vstal je — in kakor zlato dedično položil je svojim učencem besede v roke: „Jaz sem pri Vami do konca sveta“ . . .

Ogoljufani vrag.

Vrag je nesel neko dušo, na katero je že dolgo in težko čakal, proti peku. Hudo je priganjal svoje poomočnike na delo, kajti pripravil je duši najbolj vrči kotelj. Ali vse je bilo zastonj. Od zgoraj so padale kapljice, ki so vedno ogenj pogasile. »Tu treba red napraviti, je vzkliknil vrag in divjal proti nebu.

V nebeski predstoje je sedel angelj, ki je imel ravno službo in je ravno klijuc sv. Petra čedil. »Jaz se hočem pritožiti, je dejal vrag malo prestrašen, kajti nebeski vonj mu ni ujegal. Potegnil je konec svojega repa po predpisu navzgor in rekel: — naznam se torej!«

»Ja, jaz moram vendar vedeti, zakaj in kako«, odgovoril je angelj.

»Več, pravi vrag, več let sem čakal ravno na to dušo; po kontraktu pripada meni; in zdaj, ko bi jo rad malo cvr, mi vedno ogenj ugasnite.«

»Mi?« vpraša angelj začuden ter pogleda skozi neko luknjo v oblakih; — »oj ti tepec, ti neumni vrag! Tiste kapljice so — solze materje in dotične duše!«

Fl. Bl.

Stajerc

Kmečki stan srečen stan!

Spomlad, — spomlad je vstajenje! Božanske pravljice nam dvigajo srca, nove moći čutimo, novo upanje pregreje mrzle našeduse . . . Spomlad! Kdaj zapoje človeštvo svoj „aleluja“? Kdaj smo rešeni? Kdaj zmaga resnica nad lažjo, ljubezen nad smrtno, pravičnost nad sovraštvom? . . . Kdaj, o kdaj? . . .

Politični pregled.

Gališki namestnik — umorjen.

Narodnostna gonja je dovedla tako daleč, da se pričenjajo udomačiti ni pri nas ruske navede. Na cvetno nedeljo popoldne je ustrelil rusinski študent Miroslav Sjecynski gališkega namestnika grofa Potockega. Torej politični umor! O dogodku se poroča sledeče:

Lvov 12. aprila. Namestnik grof Potocki je dajal po navadi vsako sredo in nedeljo avdijence. Danes se je naznani tudi 32 letni študent filozofije Miroslav Sjecynski, češ da hoče prosi z-službo suplenta. Avdijenca se mu je dovolila. Namestnik je sprejel študenta. 1/3. 2. ur. Komaj je ta v sobo stopil, ko je že potegnil 6 cevni revolver iz žepa in ustrelil 5-krat na grofa Potockega ter zasklical: »To je za Rusinom prizadete krivice!« Grof Potocki se je držal že nekaj časa po konci in je zavpil: »Držite ga!« Prišli so služabniki. Ali študent se ni branil. Ko ga je policija odpeljala, dejal je rusinskim kmetom: »To se je zgodoval za vas!« Prišli so zdravniki, ki so pa izpoznavali, da so namestnikove rane smrtne. Namestnik je še dejal: »Naznanite cesarju, da sem bil vedno njegov najzvestnejši služba!« Ob 1/3. 3. uru je grof Potocki umrl. Morelec je sin grško-katoliškega duhovnika Nikolaja Sjecynskij in imel je že dalje časa namen, da umori namestnika iz političnih vzrokov. Zaprli so tudi njegovo mati, ki je dejala, da je ona okrepčala sina v tem načrtu. Tudi sestre in prijatelje so zaprli, ker govorijo, da je to cela zarota rusinskih nezadovoljencev.

To so glavna poročila. Preiskava bode še marsikaj dognala. Za javnost pa je že dognano, da privede narodnostna gonja do brezobzirnega prelivanja krvi. Poljaki in Rusini sta si bratska naroda in vendar ju loči najhujše sovraštvilo. Poljska žlahta zatira rusinske trpine kruto in brezobzirno. Grof Potocki je bil pa vodja tega zatiranja, kar so dokazale zlasti zadnje deželne volitve. Tako ni čuda, da se je nazvala rusinska mladina revolucionarskega duha bližne Rusije in da je mislil končno mladi Sjecynskij, da stori „junashi čin“, ako ustrelil prvega uradnika v deželi. Grozni je ta dogodek in z bengalično svetlobo pojasmni žalostne razmere te nesrečne države, ki združuje toliko narodov in toliko sovraštva. Morda bode strel fanatičnega študenta predramil tisto dunajsko gospodo, ki vedno spi in ki hoče pereča nasprotja, krvavo sovraštvoto z mlečnimi besedičanjemi pokriti . . .

Zvišanje davka na žganje. Finančni minister hoče davek na čisti špirit od 90 K na 140 K pri hektolitru zvišati. To zvišanje naj bi veljalo od 1. septembra 1908. Država bi zvišala s tem svoje dohodke za 30 milijone kron na leto. Ta denar bi se porabil v prvi vrsti za posamezne dežele. Gotovega seveda še ni ničesar sklenjenega.

Štajerski deželni zbor se sklicuje baje po Binkoštih k večtedenskemu zasedanju. Rešiti

bode imel v prvi vrsti proračun in volilno preosnovno. Morda pa se vlada še premisli.

Poštanec A. Kaiser umrl. 7. t. m. je umrl na hitro bivši podpredsednik državne zbornice in načelnik nemške kmetiske stranke posl. Ang. Kaiser. Bil je vedno poštenega naprednega prečičanja in navdušeni zagovornik kmetskih pravic.

Rekrutna predloga, ki jo je sprejela državna zbornica, predno je šla na počitnice, določa zvišanje domobrambe (landwehr) za 4.740 mož. Letos se bode poklicalo 103.100 rekrutov pod orožje.

Podpora za orožne vaje. Vlada je predložila postavo, ki določa pod gotovim pogojem podporo za družine onih, ki gredo k orožnim vajam (Waffenübung). Podpora bi dobile tista družine, katerih življenje je bistveno odvisno od zasluga vojaka. Dobilo se bi 50% navadne dnevne plače. Upamo, da bode državni zbor to potrebno postavo kmalu sprejel!

Kletski nadzorniki. Kakor znano, določa novo sprejeta vinska postava nastavljanje kletskih nadzornikov. Vlada je določila 17 takih nadzornikov in za troške sveto 100.000 K. Vinokulturni odbor smatra to za premalo. Ta odbor je tudi grajal, da se vzame teh 100.000 K iz sklada, ki je namenjen za podporo po trdni uši pri zadatih. To je tudi res grdo! Kaj pomagajo vsi nadzorniki, ako nima kmet denarja, da bi se boril proti trtni uši. Odbor se je tudi pritožil proti uvozu pokvarjenih ogrskih vin.

Državni dohodki in dolgo. Državnega dolga imajo po zadnjih izkazih:

Nemčija	15.000 milijonev markov
Rusija	12.000 "
Francoska	24.500 "
Avstro-Ogrska	12.000 "
Angležka	12.000 "
Italija	10.000 "
Severna-Amerika	9.500 "

Nekatere države plačujejo eno tretino (1/3) vseh svojih dohodkov za obresti državnega dolga. Južovski milijonarji se imajo pri tem seveda dobro. Zanimivo je tudi, sčem plačujejo posamezne države svoje potrebsčine. Nemčija jih plačuje večinoma z dohodki iz državnih podjetij. Dohodki iz državnih podjetij (rudnikov, železnic itd.) znašajo:

V Nemčiji	53%
Franciji	10%
Angliji	10%

in vse druge države še manj. To se pravi: Na Nemškem dela država iz rudokopov, železnic itd. sama največ profita, druge in pri na Avstro-Ogrskem pa pusti vlada, da vtaknejo judovski Capitalisti te profite v svoj žep. Koliko davka bi lahko odpadlo, ko bi imela država vse rudnike in železnic v svoji lastnini!

Boj za Stoperce.

(Izvirni dopis)

Zopet se bodo vršile občinske volitve pri nas dne 21. aprila t. l. Oj kakšen strah pri naših različnih klerikalcih in „liberalcih“, po-